

Gál Symfoni nr. 4, *Sinfonia concertante*, op. 105; **Schumann** Symfoni nr. 2 i C-dur, op. 61
Orchestra of the Swan, dir. Kenneth Woods
Avie AV2231 (73 minutter)
1 2 3 4 **5** 6 www.avie-records.com

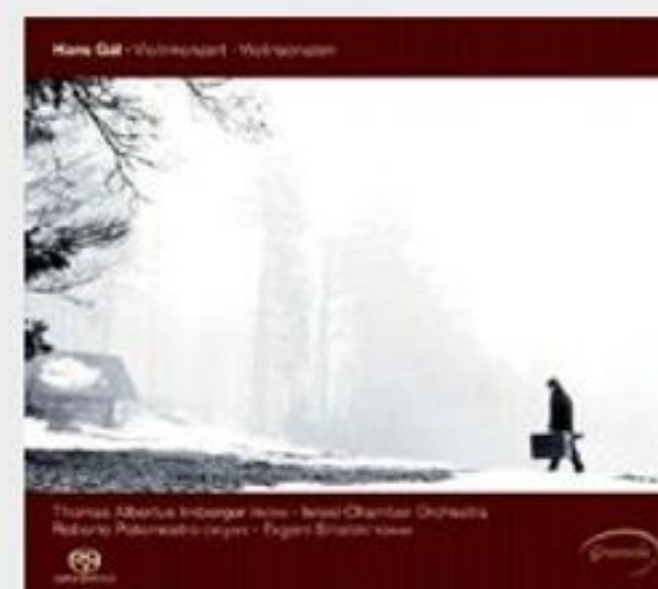
Jeg hadde det privilegium å kjenne den Wien-fødte Hans Gál i de siste årene av hans lange liv (1890-1987), og første gang jeg hørte hans Symfoni nr. 4, *Sinfonia concertante* fra 1974, var i hans stue, i et privat opptak av hva jeg tror var Gáls egen fremførelse, innspilt ved urpremierer i hans adopterte Edinburgh i 1975. Først med denne innspillingen hørte jeg den igjen, og undrer meg sterkt over at et så gjennomført tiltrekkende verk kan ha vært uhørt så lenge. Gál var alltid en lyrisk komponist, og alle de fire satsene i dette verket – med betydelige soloroller for fiolin, cello, fløyte og klarinett – flyter uopphørlig av melodisk oppfinnsomhet: hva musikken mangler i drama, tar den mer enn nok igjen i melodios velklang. Men det er mer i denne musikken enn dens tiltrekkende overflate: Gáls språk har mye felles med Richard Strauss, men der Strauss viser hjelpeløs resignasjon, rommer Gáls ekte savn – det er en mørk, tragisk undertekst her. Jeg er ikke helt overbevist av Kenneth

Gál Cellokonsert, op. 67;
Elgar Cellokonsert, op. 85
Antonio Meneses (cello);
Northern Sinfonia, dir. Claudio Cruz
Avie AV2237 (62 minutter)
1 2 3 4 5 **6** www.avie-records.com

Woods tolkning av Schumanns Symfoni nr. 2 – jeg foretrekker at rytmene i ytersatsene artikuleres tydeligere – men scherzoen farer av sted. Uansett, det er Gál som gjør at denne CDen kommer til å få oppmerksomhet.

Gáls Cellokonsert (1944) er en av de herligste i sitt slag: den ble komponert, som komposisjonsåret kan peke mot, midt i den mest personlige tragedie, med lite håp om snarlig fremførelse. Den burde være standard-repertoar – og likevel er også dette en førstegangs innspilling. Konserten innledes med en smertefullt vakker melodi, litt nølende, og med bare et hint av Gáls jødiske bakgrunn, og med en obo som ofte synger med i tandem; oboen får en enda mer prominent rolle i den utsøkte langsomme satsen. Selv en midt på treet-innspilling av dette nydelige verket ville vært velkommen, men i Antonio Meneses' kjærlige fremførelse er den en sann vinner – og hans gjengivelse av Elgar-konserten er følsom og dypt engasjert også.

Gál Fiolinkonsert, op. 39; Fiolinsonate, op. 17; Fiolinsonate i D-dur
Thomas Albertus Irmberger (fiolin);
Israel Chamber Orchestra, dir. Roberto Paternostro; *Jevgenij Sinajskij (klaver)
Gramola 98921 (76 minutter)
1 2 3 4 **5** 6 www.gramola.at

Godt å se at Gáls hjemland Østerrike endelig begynner å anerkjenne ham, som med Thomas Albertus Irmbergers CD med verk for fiolin, for det Wien-baserte Gramola-selskapet. Fiolinkonserten er fra 1931-32, like før Gáls verden ble snudd opp-ned, men den har fremdeles den rørende blandingen av lyrisk stil og savn. Sonaten, op. 17, komponert i 1920, gir enda sterkere inntrykk, enkelte ganger med en mørk autoritet som konserten ikke forsøker seg på – i stemning og holdning ligger den svært nær Faurés fiolinsonater. D-dur-sonaten har ikke noe opusnummer fordi den aldri ble utgitt: Den ble skrevet i 1933 og da sto selvsagt skriften på veggen; igjen med den hemmelighetsfulle blandingen av sødme og smerte. Hengivent spill av Irmberger; Jevgenij Sinajskijs klaver er innspilt i litt for gjenlydende akustikk, men øret venner seg snart til det. Dette er tre oppdagelser som er vel verd din tid og dine penger.

Antonio Zàcara da Teramo *Ferito già d'un amoroso dardo Movit' a pietade; Bneché lontan me trov' in altra parte; Plorans ploravi; Nuda non era; Le temps verrà tamtoust après; Spinato intorno al cor; Un fior gentil m'apparse; Rosetta che non cambi mai colore*

Currentes
Lawo Classics LWC 1026 (54 minutter)
1 2 3 4 **5** 6 www.lawo.no

Platen med sanger og ballatas av den ukjente Antonio Zàcara da Teramo (ca 1365-1416) vitner om voksende styrke i den norske tidligmusikk-bevegelsen: Currentes ble grunnlagt i Bergen i 2006 av Jostein Gundersen. Teramo ligger litt innenfor Adriaterkysten, nord-øst for Roma: Francesco Zimeis artikkel i CD-heftet er en hjelpsom sporhund gjennom komponistens brokete karriere

derfra, inn og ut av pavens tjeneste. Hans vekst ble forstyrret av av phocomelia (i vår tid best kjent i forbindelse med thalidomide), men manglende fingre hindret ham ikke i å skape seg ry som kalligraf, før han gikk fullt og helt inn for musikken som yrke. Selv om musikken har tydelig middelalder-preg, har den en slags vektløs, tidløs skjønnhet, plassert et sted mellom folkesang og ritual. Den synges av en eller to stemmer (sopran og tenor), akkompagnert av fele, blokkfløyte og/eller clavisimbalum, som er et slags proto-cembalo.